УТОЧНЕННЯ

Обґрунтування
про прийняття постанови НКРЕКП
«Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження Закону, зокрема правилами ринку.

Частиною першою статті 1 Закону визначено, що ринок електричної енергії це система відносин, що виникають між учасниками ринку під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілу, постачання електричної енергії споживачам.

Згідно з частиною другою статті 2 Закону правила ринку, кодекс системи передачі та кодекс комерційного обліку розробляє і адмініструє оператор системи передачі та затверджує Регулятор.

У свою чергу, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 16.07.2026 № 01/44363 надано пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), у частині вдосконалення механізмів ціноутворення на балансуючому ринку.

Відповідно до Правил ринку, обсяги балансуючої енергії, спричинені виконанням диспетчерських команд учасникам ринку на зменшення/збільшення відпуску або відбору електричної енергії, враховуються при визначенні стану системи для відповідної години (дефіцит, профіцит або збалансована система), від якого залежить ціноутворення на балансуючому ринку, а саме ціна активованої балансуючої електричної енергії та ціна небалансу електричної енергії.

Водночас, НЕК «УКРЕНЕРГО» як адміністратором Правил ринку розроблено проєкт змін до Правил ринку та запропоновано визначати для розрахункового періоду дві маржинальні ціни балансуючої електричної енергії, як на завантаження, так і на розвантаження, а також застосовувати їх для розрахунку вартості нарахування або списання коштів за активовану балансуючу електричну енергію на завантаження або розвантаження одиниці надання послуг з балансування. Крім того, запропоновано виключити вплив «стану системи» на ціноутворення на балансуючому ринку та визначати ціни небалансу на основі маржинальних цін на балансуючу електричну енергію, що сформувалися внаслідок активацій заявок постачальників послуг з балансування (далі – ППБ) протягом відповідного розрахункового періоду.

Крім цього, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 07.07.2026 № 01/42158 надано пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку в частині порядку застосування заходів, що вживаються при наданні ОСП диспетчерських команд для врегулювання системних обмежень, за умови відсутності заявки ППБ щодо відповідної одиниці надання послуг з балансування.

UB
НКРЕКП
№2190-22.1.2/26 від 27.10.2026
КЕП: Сідоров І. В. 26.10.2026 15:47
3FAA9288358EC00304000000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28

Разом з цим, підпунктом 57 розділу І Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики» від 07.04.2026 № 4834-IX (далі – Закон № 4834) передбачено виключення частини третьої статті 67 Закону, яка передбачає наявність у Регулятора права встановлювати граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку «на добу наперед». При цьому, абзацом третім пункту 1 розділу ІІ «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 4834 передбачено, що підпункт 57 розділу І Закону № 4834 вводиться в дію з дати початку функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед». З огляду на викладене, для забезпечення функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед» є необхідність розглянути питання щодо виключення граничної нижньої межі обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників електричної енергії, встановленої пунктом 10.9 розділу Х Правил ринку.

Також слід зауважити, що прийняття рішення стосовно внесення змін до Правил ринку в частині відміни граничної нижньої межі обов'язкового продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників та імпортерів є одним із індикаторів виконання Програми політики розвитку робочих місць та зростання приватного сектору в Україні (DPO) для забезпечення укладення нової Угоди про позику з Міжнародним банком реконструкції та розвитку.

За результатами опрацювання наданих НЕК «УКРЕНЕРГО» пропозицій та положень Закону № 4834, Регулятором на засіданні, яке проводилось 03.08.2026 у формі відкритого слухання, схвалено проєкт рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається внесення змін до Правил ринку в частині:

удосконалення механізмів ціноутворення на балансуючому ринку;

зміни порядку дій оператора системи передачі при неподанні заявки постачальником послуг з балансування щодо одиниці надання послуг з балансування;

відміни встановленої Правилами ринку граничної нижньої межі обов'язкового продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників та імпортерів.

Разом з цим, Проєкт постанови згідно зі статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) має ознаки регуляторного акта та з метою одержання зауважень та пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб, був оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: https://www.nerc.gov.ua/news/opryliudniuietsia-proiekt-postanovy-shcho-maie-oznaky-rehuliatornoho-akta-zminy-do-pravyl-rynku.

Відповідно до положень Закону про НКРЕКП та Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює

державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 червня 2017 року № 866, 04, 07, 10, 11, 14, 15 та 30 вересня 2026 року відбулись відкриті обговорення отриманих Регулятором від заінтересованих сторін зауважень та пропозицій до Проєкту постанови, за результатами якого було доопрацьовано Проєкт постанови та складено протокол відкритого обговорення разом з таблицею узгоджених позицій та їх обґрунтуванням, який оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: https://www.nerc.gov.ua/news/opryliudniuiutsia-rezultaty-vidkrytoho-obhovorenia-proiektu-rishennia-shchodo-zatverdzhennia-zmin-do-pravyl-rynku.

Разом з цим, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 26.10.2026 № 01/66506 надано пропозиції стосовно відтермінування набрання чинності положень Проєкту постанови до 01 грудня 2026 року задля забезпечення реалізації передбачених Проєктом постанови змін, шляхом внесення змін до програмного забезпечення системи управління ринком.

Водночас, згідно з частиною другою статті 2 Закону про ринок, проєкти правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

У свою чергу, Проєкт постанови погоджений листом Антимонопольного комітету України від 19.10.2026 № 128-06/01-460-НПА.

Ураховуючи зазначене, Департамент енергоринку пропонує до прийняття проєкт постанови «Про затвердження Змін до Правил ринку».

Директор
Департаменту енергоринку **Ілля СІДОРОВ**

УТОЧНЕННЯ

ПРОЄКТ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

ПОСТАНОВА

_____ Київ № _____

Про затвердження Змін до
Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з 01 грудня 2026 року, але не раніше дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
_____ № _____

Зміни до Правил ринку

1. У розділі IV:

1) главу 4.13 викласти у такій редакції:

«**4.13. Наслідки неподання пропозицій на балансуючу електричну енергію**

4.13.1. Якщо ППБ, який зобов'язаний подавати заявки (пропозиції) на балансуючу електричну енергію, не подав такі заявки для розрахункового періоду, ОСП (у якості АР) нараховує такому ППБ плату за невідповідність за відповідний розрахунковий період згідно з главою 5.22 розділу V цих Правил.

4.13.2. У випадку зміни за командою диспетчера ОСП обсягу відпуску/відбору одиниці надання послуг з балансування ППБ, який не подав заявки (пропозиції) на балансуючу електричну енергію щодо такої одиниці для розрахункового періоду, такий обсяг вважається балансуючою електричною енергією та оплачується за такими цінами:

для електричної енергії, відпущеної/не відібраної в результаті виконання команди диспетчера на завантаження – за маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні за розрахунковий період ($MSP_{z,t}^{up}$);

для електричної енергії, відібраної/не відпущеної в результаті виконання команди диспетчера на розвантаження – за маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні за розрахунковий період ($MSP_{z,t}^{dn}$).

4.13.3. Обсяги балансуючої електричної енергії ППБ, активовані ОСП відповідно до цієї глави, не враховуються під час визначення маржинальних цін балансуючої електричної енергії та цін небалансів електричної енергії за розрахунковий період.»;

2) у главі 4.14:

назву викласти в такій редакції:

«**4.14. Перевірка та підтвердження заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію**»;

абзац перший пункту 4.14.4 викласти в такій редакції:

«4.14.4. Для перевірки заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію, поданих ППБ для кожної одиниці надання послуг з балансування, що є одиницею відпуску, ураховуються такі дані стосовно пропонованих обсягів:»;

абзац перший пункту 4.14.6 викласти в такій редакції:

«4.14.6. Для перевірки заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію, поданих ППБ для кожної одиниці надання послуг з балансування, що є одиницею відбору, ураховуються такі дані відносно запропонованих обсягів:»;

3) главу 4.16 викласти в такій редакції:

«**4.16. Результати балансуючого ринку**

Результати балансуючого ринку складаються з:

1) прийнятих заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію на завантаження та на розвантаження ППБ по ОРЧ з метою забезпечення балансу системи;

2) маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження;

3) маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження.»;

4) пункт 4.18.8 глави 4.18 викласти в такій редакції:

«4.18.8. У будь-якій ОРЧ ОСП має право активувати балансуючу електричну енергію як на завантаження, так і на розвантаження з метою врегулювання системних обмежень, у тому числі відповідно до вимог системи до резервів.».

2. У розділі V:

1) у главі 5.13:

пункти 5.13.1 та 5.13.2 викласти в такій редакції:

«5.13.1. Балансуючий ринок генерує основані на ОРЧ диспетчерські команди для одиниць надання послуг з балансування (у МВт) та основані на ОРЧ маржинальні ціни балансуючої електричної енергії (у грн/МВт·год), що використовуються для розрахунків за балансуючу електричну енергію, включаючи активацію балансуючої електричної енергії в реальному часі одиницями надання послуг з балансування відповідно до їх графіків відпуску/відбору.

У кожній ОРЧ маржинальні ціни балансуючої електричної енергії визначаються в кожній зоні у такий спосіб:

1) маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($MP_{z,rtu}^{up}$) є найбільша ціна активованої з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на

завантаження протягом цієї ОРЧ. Якщо в зоні системи в ОРЧ відсутні активації заявок на балансуючу електричну енергію на завантаження або всі активовані заявки на балансуючу електричну енергію на завантаження акцептовані як такі, що врегульовують системні обмеження в зоні, маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($\mathrm{MP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) є середнє арифметичне значення останніх маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження за аналогічні ОРЧ аналогічного розрахункового періоду, що наявні за попередні тридцять торгових днів;

2) маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($\mathrm{MP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}}$) є найменша ціна активованої з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження протягом цієї ОРЧ. Якщо в зоні системи в ОРЧ відсутні активації заявок на балансуючу електричну енергію на розвантаження або всі активовані заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження акцептовані як такі, що врегульовують системні обмеження в зоні, маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($\mathrm{MP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}}$) є середнє арифметичне значення останніх маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження за аналогічні ОРЧ аналогічного розрахункового періоду, що наявні за попередні тридцять торгових днів.

5.13.2. Активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на завантаження ($\mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, розраховується за формулою

$$\mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}} = \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{Z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}},$$

де $\mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}$ – активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на завантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, що розраховується за формулою

$$\mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}} = \sum \mathrm{AB}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}},$$

де $\mathrm{AB}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}$ – активовані з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на завантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год.

Активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на розвантаження $\mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}}$ в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, розраховується за формулою

$$\mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}} = \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{Z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}},$$

де $\mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}$ – активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на розвантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, що розраховується за формулою

$$\mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}} = \sum \mathrm{AB}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}},$$

де $\mathrm{AB}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}$ – активовані з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого

ринку заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год.»;

пункти 5.13.3 та 5.13.4 виключити;

2) пункт 5.14.5 глави 5.14 викласти в такій редакції:

«5.14.5. Величина нарахування/списання коштів за активовану балансуючу електричну енергію ($\mathrm{CINSTQ_{e,z,t}}$) одиниці надання послуг з балансування e в торговій зоні z за розрахунковий період t обчислюється за формулою

$$\mathrm{CINSTQ}_{\mathrm{e,z,t}} = \begin{cases} \mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}} \cdot \mathrm{INSTQ_{e,z,t}}, \text{якщо } \mathrm{INST_{e,z,t}} - \mathrm{FPQ_{e,z,t}} > 0 \\ -\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}} \cdot \mathrm{INSTQ_{e,z,t}}, \text{якщо } \mathrm{INST_{e,z,t}} - \mathrm{FPQ_{e,z,t}} < 0 \end{cases},$$

де $\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}}$ – маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні z за розрахунковий період t, грн/МВт·год, яка визначається як середньозважена ціна за розрахунковий період у кожній торговій зоні, отримана з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження за кожну ОРЧ та активованих обсягів балансуючої електричної енергії на завантаження за кожну ОРЧ, та розраховується за формулою

$$\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}} = \left| \frac{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} ((\sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}) \cdot \mathrm{MP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}})}{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}} \right|.$$

Якщо обсяг активованої відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуючої електричної енергії на завантаження ($\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) протягом розрахункового періоду дорівнює нулю, то маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на завантаження за розрахунковий період ($\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}}$) дорівнює максимальному значенню з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження ($\mathrm{MP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) всіх ОРЧ цього розрахункового періоду;

$\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}}$ – маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за розрахунковий період t, грн/МВт·год, яка визначається як середньозважена ціна за розрахунковий період у кожній торговій зоні, отримана з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження за кожну ОРЧ та активованих обсягів балансуючої електричної енергії на розвантаження за кожну ОРЧ, та розраховується за формулою

$$\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}} = \left| \frac{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} ((\sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}) \cdot \mathrm{MP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}})}{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}} \right|.$$

Якщо обсяг активованої відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуючої електричної енергії на розвантаження ($\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}}$) протягом розрахункового періоду дорівнює нулю, то маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на розвантаження за розрахунковий період ($\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}}$) дорівнює мінімальному значенню з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження ($\mathrm{MP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}}$) всіх ОРЧ цього розрахункового періоду.»;

3) пункт 5.16.2 глави 5.16 викласти в такій редакції:

«5.16.2. Ціни небалансу електричної енергії у торговій зоні z за

розрахунковий період t визначаються в такий спосіб:

1) ціна позитивного небалансу ($IMSP_{z,t}^{+}$) дорівнює маржинальній ціні балансуючої енергії на розвантаження ($MSP_{z,t}^{dn}$) за цей розрахунковий період;

2) ціна негативного небалансу ($IMSP_{z,t}^{-}$) дорівнює маржинальній ціні балансуючої енергії на завантаження ($MSP_{z,t}^{up}$) за цей розрахунковий період.»;

4) пункт 5.17.2 глави 5.17 викласти в такій редакції:

«5.17.2. Списання/нарахування за небаланс для СВБ b у торговій зоні z за розрахунковий період t визначається за формулою

$$CIEQ_{b,z,t} = \begin{cases} IEQ_{b,z,t} \cdot \left(IMSP_{z,t}^{+}\right), \text{якщо } IEQ_{b,z,t} > 0 \\ IEQ_{b,z,t} \cdot \left(IMSP_{z,t}^{-}\right), \text{якщо } IEQ_{b,z,t} < 0 \\ 0, \text{якщо } IEQ_{b,z,t} = 0 \end{cases}.$$

Позитивне значення $CIEQ_{b,z,t}$ означає нарахування для СВБ (або списання для АР), тоді як негативне значення означає списання СВБ (або нарахування для АР).».

3. У пункті 10.9 розділу X:

1) абзаци перший та другий виключити.

У зв’язку з цим абзаци третій та четвертий вважати відповідно абзацами першим та другим;

2) абзац другий виключити.

Обґрунтування
про прийняття постанови НКРЕКП
«Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження Закону, зокрема правилами ринку.

Частиною першою статті 1 Закону, визначено, що ринок електричної енергії це система відносин, що виникають між учасниками ринку під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілу, постачання електричної енергії споживачам.

Згідно з частиною другою статті 2 Закону правила ринку, кодекс системи передачі та кодекс комерційного обліку розробляє і адмініструє оператор системи передачі та затверджує Регулятор.

У свою чергу, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 16.07.2026 № 01/44363 надано пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), у частині вдосконалення механізмів ціноутворення на балансуючому ринку.

Відповідно до Правил ринку, обсяги балансуючої енергії, спричинені виконанням диспетчерських команд учасникам ринку на зменшення/збільшення відпуску або відбору електричної енергії враховуються при визначенні стану системи для відповідної години (дефіцит, профіцит або збалансована система), від якого залежить ціноутворення на балансуючому ринку, а саме ціна активованої балансуючої електричної енергії та ціна небалансу електричної енергії.

Водночас, НЕК «УКРЕНЕРГО», як адміністратором Правил ринку, розроблено проєкт змін до Правил ринку та запропоновано визначати для розрахункового періоду дві маржинальні ціни балансуючої електричної енергії, як на завантаження, так і на розвантаження, а також застосовувати їх для розрахунку вартості нарахування або списання коштів за активовану балансуючу електричну енергію на завантаження або розвантаження одиниці надання послуг з балансування. Крім того, запропоновано виключити вплив «стану системи» на ціноутворення на балансуючому ринку та визначати ціни небалансу на основі маржинальних цін на балансуючу електричну енергії, що сформувалися внаслідок активацій заявок ППБ протягом відповідного розрахункового періоду.

Крім цього, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 07.07.2026 № 01/42158 надано пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку в частині порядку застосування заходів, що вживаються при наданні ОСП диспетчерських команд для врегулювання системних обмежень, за умови відсутності заявки ППБ щодо відповідної одиниці надання послуг з балансування.

Разом з цим, підпунктом 57 розділу І Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та

UB
НКРЕКП
№2177-22.1.2/26 від 21.10.2026
КЕП: Сідоров І. В. 21.10.2026 14:44
3FAA9288358EC00304000000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28

конкурентоспроможності у сфері енергетики» від 07.04.2026 № 4834-IX (далі – Закон № 4834) передбачено виключення частини третьої статті 67 Закону, яка передбачає наявність у Регулятора права встановлювати граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку «на добу наперед». При цьому, абзацом третім пункту 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 4834 передбачено, що підпункт 57 розділу I Закону № 4834 вводиться в дію з дати початку функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед». З огляду на викладене, для забезпечення функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед» є необхідність розглянути питання щодо виключення граничної нижньої межі обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників електричної енергії, встановленої пунктом 10.9 розділу X Правил ринку.

Також слід зауважити, що прийняття рішення стосовно внесення змін до Правил ринку в частині відміни граничної нижньої межі обов'язкового продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників та імпортерів є одним із індикаторів виконання Програми політики розвитку робочих місць та зростання приватного сектору в Україні (DPO) для забезпечення укладення нової Угоди про позику з Міжнародним банком реконструкції та розвитку.

За результатами опрацювання наданих НЕК «УКРЕНЕРГО» пропозицій та положень Закону № 4834, Регулятором на засіданні, яке проводилось 03.08.2026 в формі відкритого слухання, схвалено проєкт рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається внесення змін до Правил ринку в частині:

удосконалення механізмів ціноутворення на балансуючому ринку,

зміни порядку дій оператора системи передачі при неподанні заявки постачальником послуг з балансування щодо одиниці надання послуг з балансування,

відміни встановленої Правилами ринку граничної нижньої межі обов'язкового продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для виробників та імпортерів.

Разом з цим, Проєкт постанови згідно зі статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) має ознаки регуляторного акта та з метою одержання зауважень та пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб, був оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: https://www.nerc.gov.ua/news/opryliudniuietsia-proiekt-postanovy-shcho-maie-oznaky-rehuliatornoho-akta-zminy-do-pravyl-rynku.

Відповідно до положень Закону про НКРЕКП та Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 червня 2017 року № 866, 04, 07, 10, 11, 14, 15 та 30 вересня 2026 року відбулись відкриті обговорення отриманих

Регулятором від заінтересованих сторін зауважень та пропозицій до Проєкту постанови, за результатами якого було доопрацьовано Проєкт постанови та складено протокол відкритого обговорення разом з таблицею узгоджених позицій та їх обґрунтуванням, який оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: https://www.nerc.gov.ua/news/opryliudniuiutsia-rezultaty-vidkrytoho-obhovorenia-proiektu-rishennia-shchodo-zatverdzhennia-zmin-do-pravyl-rynku.

Водночас, згідно з частиною другою статті 2 Закону про ринок, проєкти правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

У свою чергу, Проєкт постанови погоджений листом Антимонопольного комітету України від 19.10.2026 № 128-06/01-460-НПА.

Ураховуючи зазначене, Департамент енергоринку пропонує до прийняття проєкт постанови «Про затвердження Змін до Правил ринку».

Директор
Департаменту енергоринку **Ілля СІДОРОВ**

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

ПОСТАНОВА

_____ Київ № _____

Про затвердження Змін до
Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
_____ № _____

Зміни до Правил ринку

1. У розділі IV:

1) главу 4.13 викласти у такій редакції:

«**4.13. Наслідки неподання пропозицій на балансуючу електричну енергію**

4.13.1. Якщо ППБ, який зобов'язаний подавати заявки (пропозиції) на балансуючу електричну енергію, не подав такі заявки для розрахункового періоду, ОСП (у якості АР) нараховує такому ППБ плату за невідповідність за відповідний розрахунковий період згідно з главою 5.22 розділу V цих Правил.

4.13.2. У випадку зміни за командою диспетчера ОСП обсягу відпуску/відбору одиниці надання послуг з балансування ППБ, який не подав заявки (пропозиції) на балансуючу електричну енергію щодо такої одиниці для розрахункового періоду, такий обсяг вважається балансуючою електричною енергією та оплачується за такими цінами:

для електричної енергії, відпущеної/не відібраної в результаті виконання команди диспетчера на завантаження – за маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні за розрахунковий період ($MSP_{z,t}^{up}$);

для електричної енергії, відібраної/не відпущеної в результаті виконання команди диспетчера на розвантаження – за маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні за розрахунковий період ($MSP_{z,t}^{dn}$).

4.13.3. Обсяги балансуючої електричної енергії ППБ, активовані ОСП відповідно до цієї глави, не враховуються під час визначення маржинальних цін балансуючої електричної енергії та цін небалансів електричної енергії за розрахунковий період.»;

2) у главі 4.14:

назву викласти в такій редакції:

«**4.14. Перевірка та підтвердження заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію**»;

абзац перший пункту 4.14.4 викласти в такій редакції:

«4.14.4. Для перевірки заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію, поданих ППБ для кожної одиниці надання послуг з балансування, що є одиницею відпуску, ураховуються такі дані стосовно пропонованих обсягів:»;

абзац перший пункту 4.14.6 викласти в такій редакції:

«4.14.6. Для перевірки заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію, поданих ППБ для кожної одиниці надання послуг з балансування, що є одиницею відбору, ураховуються такі дані відносно запропонованих обсягів:»;

3) главу 4.16 викласти в такій редакції:

«**4.16. Результати балансуючого ринку**

Результати балансуючого ринку складаються з:

1) прийнятих заявок (пропозицій) на балансуючу електричну енергію на завантаження та на розвантаження ППБ по ОРЧ з метою забезпечення балансу системи;

2) маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження;

3) маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження.»;

4) пункт 4.18.8 глави 4.18 викласти в такій редакції:

«4.18.8. У будь-якій ОРЧ ОСП має право активувати балансуючу електричну енергію як на завантаження, так і на розвантаження з метою врегулювання системних обмежень, у тому числі відповідно до вимог системи до резервів.».

2. У розділі V:

1) у главі 5.13:

пункти 5.13.1 та 5.13.2 викласти в такій редакції:

«5.13.1. Балансуючий ринок генерує основані на ОРЧ диспетчерські команди для одиниць надання послуг з балансування (у МВт) та основані на ОРЧ маржинальні ціни балансуючої електричної енергії (у грн/МВт·год), що використовуються для розрахунків за балансуючу електричну енергію, включаючи активацію балансуючої електричної енергії в реальному часі одиницями надання послуг з балансування відповідно до їх графіків відпуску/відбору.

У кожній ОРЧ маржинальні ціни балансуючої електричної енергії визначаються в кожній зоні у такий спосіб:

1) маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження

в зоні z за ОРЧ rtu ($MP^{up}_{z,rtu}$) є найбільша ціна активованої з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на завантаження протягом цієї ОРЧ. Якщо в зоні системи в ОРЧ відсутні активації заявок на балансуючу електричну енергію на завантаження або всі активовані заявки на балансуючу електричну енергію на завантаження акцептовані як такі, що врегульовують системні обмеження в зоні, маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($MP^{up}_{z,rtu}$) є середнє арифметичне значення останніх маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження за аналогічні ОРЧ аналогічного розрахункового періоду, що наявні за попередні тридцять торгових днів;

2) маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($MP^{dn}_{z,rtu}$) є найменша ціна активованої з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження протягом цієї ОРЧ. Якщо в зоні системи в ОРЧ відсутні активації заявок на балансуючу електричну енергію на розвантаження або всі активовані заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження акцептовані як такі, що врегульовують системні обмеження в зоні, маржинальною ціною балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за ОРЧ rtu ($MP^{dn}_{z,rtu}$) є середнє арифметичне значення останніх маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження за аналогічні ОРЧ аналогічного розрахункового періоду, що наявні за попередні тридцять торгових днів.

5.13.2. Активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на завантаження ($ABE^{up}_{z,rtu}$) в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, розраховується за формулою

$$ABE^{up}_{z,rtu} = \sum_{e \in Z} ABE^{up}_{e,z,rtu},$$

де $ABE^{up}_{e,z,rtu}$ – активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на завантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, що розраховується за формулою

$$ABE^{up}_{e,z,rtu} = \sum AB^{up}_{e,z,rtu},$$

де $AB^{up}_{e,z,rtu}$ – активовані з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на завантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год.

Активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуюча електрична енергія на розвантаження $ABE^{dn}_{z,rtu}$ в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, розраховується за формулою

$$ABE^{dn}_{z,rtu} = \sum_{e \in Z} ABE^{dn}_{e,z,rtu},$$

де $ABE^{dn}_{e,z,rtu}$ – активована відповідно до алгоритму балансуючого ринку

балансуюча електрична енергія на розвантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год, що розраховується за формулою

$$\mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}} = \sum \mathrm{AB}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}},$$

де $\mathrm{AB}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}$ – активовані з ранжиру відповідно до алгоритму балансуючого ринку заявки на балансуючу електричну енергію на розвантаження одиниці надання послуг з балансування e в зоні z за ОРЧ rtu, МВт·год.»;

пункти 5.13.3 та 5.13.4 виключити;

2) пункт 5.14.5 глави 5.14 викласти в такій редакції:

«5.14.5. Величина нарахування/списання коштів за активовану балансуючу електричну енергію ($\mathrm{CINSTQ}_{\mathrm{e,z,t}}$) одиниці надання послуг з балансування e в торговій зоні z за розрахунковий період t обчислюється за формулою

$$\mathrm{CINSTQ}_{\mathrm{e,z,t}} = \begin{cases} \mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}} \cdot \mathrm{INSTQ}_{\mathrm{e,z,t}}, \text{якщо } \mathrm{INST}_{\mathrm{e,z,t}} - \mathrm{FPQ}_{\mathrm{e,z,t}} > 0 \\ -\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}} \cdot \mathrm{INSTQ}_{\mathrm{e,z,t}}, \text{якщо } \mathrm{INST}_{\mathrm{e,z,t}} - \mathrm{FPQ}_{\mathrm{e,z,t}} < 0 \end{cases},$$

де $\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}}$ – маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на завантаження в зоні z за розрахунковий період t, грн/МВт·год, яка визначається як середньозважена ціна за розрахунковий період у кожній торговій зоні, отримана з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження за кожну ОРЧ та активованих обсягів балансуючої електричної енергії на завантаження за кожну ОРЧ, та розраховується за формулою

$$\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}} = \left| \frac{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} ((\sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}) \cdot \mathrm{MP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}})}{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{e,z,rtu}}} \right|.$$

Якщо обсяг активованої відповідно до алгоритму балансуючого ринку балансуючої електричної енергії на завантаження ($\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) протягом розрахункового періоду дорівнює нулю, то маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на завантаження за розрахунковий період ($\mathrm{MSP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,t}}$) дорівнює максимальному значенню з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на завантаження ($\mathrm{MP}^{\mathrm{up}}_{\mathrm{z,rtu}}$) всіх ОРЧ цього розрахункового періоду;

$\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}}$ – маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на розвантаження в зоні z за розрахунковий період t, грн/МВт·год, яка визначається як середньозважена ціна за розрахунковий період у кожній торговій зоні, отримана з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження за кожну ОРЧ та активованих обсягів балансуючої електричної енергії на розвантаження за кожну ОРЧ, та розраховується за формулою

$$\mathrm{MSP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,t}} = \left| \frac{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} ((\sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}) \cdot \mathrm{MP}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{z,rtu}})}{\sum_{\mathrm{rtu}\in\mathrm{t}} \sum_{\mathrm{e}\in\mathrm{z}} \mathrm{ABE}^{\mathrm{dn}}_{\mathrm{e,z,rtu}}} \right|.$$

Якщо обсяг активованої відповідно до алгоритму балансуючого ринку

балансуючої електричної енергії на розвантаження ($\sum_{\text{rtu}\in\text{t}}\text{ABE}_{\text{z,rtu}}^{\text{dn}}$) протягом розрахункового періоду дорівнює нулю, то маржинальна ціна балансуючої електричної енергії на розвантаження за розрахунковий період ($\text{MSP}_{\text{z,t}}^{\text{dn}}$) дорівнює мінімальному значенню з маржинальних цін балансуючої електричної енергії на розвантаження ($\text{MP}_{\text{z,rtu}}^{\text{dn}}$) всіх ОРЧ цього розрахункового періоду.»;

3) пункт 5.16.2 глави 5.16 викласти в такій редакції:

«5.16.2. Ціни небалансу електричної енергії у торговій зоні z за розрахунковий період t визначаються в такий спосіб:

1) ціна позитивного небалансу ($\text{IMSP}_{\text{z,t}}^{+}$) дорівнює маржинальній ціні балансуючої енергії на розвантаження ($\text{MSP}_{\text{z,t}}^{\text{dn}}$) за цей розрахунковий період;

2) ціна негативного небалансу ($\text{IMSP}_{\text{z,t}}^{-}$) дорівнює маржинальній ціні балансуючої енергії на завантаження ($\text{MSP}_{\text{z,t}}^{\text{up}}$) за цей розрахунковий період.»;

4) пункт 5.17.2 глави 5.17 викласти в такій редакції:

«5.17.2. Списання/нарахування за небаланс для СВБ b у торговій зоні z за розрахунковий період t визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{\text{b,z,t}} = \begin{cases} \text{IEQ}_{\text{b,z,t}} \cdot \left(\text{IMSP}_{\text{z,t}}^{+}\right), \text{якщо } \text{IEQ}_{\text{b,z,t}} > 0 \\ \text{IEQ}_{\text{b,z,t}} \cdot \left(\text{IMSP}_{\text{z,t}}^{-}\right), \text{якщо } \text{IEQ}_{\text{b,z,t}} < 0 \\ 0, \text{якщо } \text{IEQ}_{\text{b,z,t}} = 0 \end{cases}.$$

Позитивне значення $\text{CIEQ}_{\text{b,z,t}}$ означає нарахування для СВБ (або списання для АР), тоді як негативне значення означає списання СВБ (або нарахування для АР).».

3. У пункті 10.9 розділу X:

1) абзаци перший та другий виключити.

У зв’язку з цим абзаци третій та четвертий вважати відповідно абзацами першим та другим;

2) абзац другий виключити.

_____